

Matura 2011/2012
Egzamin wewnętrzny z języka polskiego

LITERATURA

1. Artysta jako bohater literacki wybranych utworów. Omów sposób jego funkcjonowania, analizując wybrane utwory.
2. Literackie portrety dzieci w wybranych utworach różnych epok. Omów je, analizując wybrane utwory.
3. Małe ojczyzny bohaterów literackich. Omów różne sposoby ujęcia tematu na podstawie analizy wybranych przykładów.
4. Motyw labiryntu i jego funkcje w różnych ujęciach literackich. Omów, analizując wybrane utwory
5. Konflikty pokoleń w literaturze XIX i XX wieku. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady.
6. Bohater romantyczny i jego ideowi spadkobiercy. Zanalizuj stopień pokrewieństwa ich poglądów, odwołując się do wybranych utworów XIX i XX wieku.
7. Literackie powroty do Arkadii młodości. Rozwiń temat, analizując wybrane utwory XIX i XX wieku..
8. Folklor jako inspiracja pisarzy w różnych epokach. Omów zagadnienie na wybranych przykładach
9. Eros i Thanatos. Przedstaw sposoby wykorzystania tego motywu w literaturze na przykładzie tekstów dwóch różnych epok.
10. Funkcja świata irracjonalnego w dramacie. Omów zjawisko w kontekście wybranych utworów.
11. Ukaż różnorodność ujęć portretu mężczyzny w wybranych tekstach literackich.
12. Zdrada jako temat literacki. Porównaj różne ujęcie i funkcje tego zagadnienia w wybranych utworach.
13. Funkcja motywów brzydoty, kalectwa i choroby w tekstach literackich. Omów na przykładach wybranych utworów.
14. Konflikt pokoleń jako problem historycznoliteracki i temat literatury polskiej. Porównaj różne literackie ujęcia tego zagadnienia.
15. Społeczeństwo i jednostka wobec państwa despotycznego i totalitarnego. Dokonaj porównania ujęcia tego problemu w literaturze XIX i XX wieku.
16. Samotność bohatera romantycznego i człowieka współczesnego. Scharakteryzuj i porównaj je, odwołując się do wybranych utworów literackich romantyzmu i współczesności.
17. Baśniopisarz przekorny. W jaki sposób Andrzej Sapkowski wykorzystał motywy mitologiczne i bajeczne w opowiadaniach i cyklu powieściowym o wiedźminie Geralcie?
18. Pisarze przekorni czy poważni? W jaki sposób polska literatura fantasy wykorzystuje motywy mitologiczne? Omów na wybranych przykładach.
19. Różne wizje przyszłości zawarte w literaturze fantastycznonaukowej. Scharakteryzuj je, analizując wybrane powieści
20. Czarny charakter w dziełach literackich różnych epok. Omów funkcje bohatera negatywnego, odwołując się do wybranych przykładów.
21. Literackie rozmowy z Bogiem. Na wybranych przykładach omów ich tematykę i styl.
22. Etos inteligenta i jego demaskacja. Przedstaw problem na wybranych przykładach.

23. Polacy w satyrze i karykaturze literackiej. Omów sposoby kreowania portretów i ich funkcje w literaturze XVIII i XIX wieku.
24. Autobiografia jako tworzywo literackie. Omów temat na wybranych przykładach.
25. Obrazy ucztowania i ich rola w literaturze różnych epok. Omów, odwołując się do wybranych przykładów.
26. Topos pielgrzymy w polskiej literaturze romantycznej. Omów jego funkcjonowanie na wybranych przykładach.
27. Literackie portrety rodziny. Przedstaw zagadnienie na przykładach utworów różnych epok.
28. Funkcje alegorii w literaturze. Omów, odwołując się do wybranych utworów.
29. Małżeństwa literackie. Omów funkcjonowanie motywu, odwołując się do wybranych przykładów.
30. Katastrofizm w poezji XX wieku. Omów genezę tego zjawiska, interpretując liryki wybranych twórców XX - lecia międzywojennego.
31. Motyw modlitwy w literaturze różnych epok. Omów, analizując wybrane utwory literackie.
32. Niepokoje ludzi schyłku wieków. Dokonaj analizy zjawiska na przykładzie wybranych utworów.
33. Młodopolskie konwencje artystyczne i ich odzwierciedlenie w literaturze. Omów, analizując wybrane utwory literackie.
34. Motyw walki o wolność w literaturze. Omów, analizując utwory literackie różnych epok.
35. Motyw przemijania w literaturze różnych epok. Omów, analizując wybrane utwory.
36. Dom w literaturze różnych epok. Omów, analizując wybrane utwory.
37. Pokora i bunt jako dwie kontrastowe postawy. Omów, analizując wybrane utwory.
38. Relacja Bóg-człowiek w literaturze. Omów, analizując wybrane utwory.
39. Zbiorowy portret Polaków w literaturze różnych epok. Omów, analizując wybrane utwory.
40. Ludowość i jej funkcja w utworach XIX i XX w. Omów, analizując wybrane utwory.
41. Przyroda jako źródło inspiracji dla twórców. Omów, analizując wybrane utwory.
42. Satyra, komedia, groteska, karykatura. Omów ich funkcje, analizując wybrane utwory.
43. Biesiady, uczyty, zabawy i bale w literaturze różnych epok. Omów funkcjonowanie motywu, analizując wybrane utwory.
44. Miłość i gniew. Omów funkcjonowanie motywu w wybranych utworach literackich.
45. Bohaterowie narodowi i ich kreacja w literaturze XIX i XX w. Omów, analizując wybrane utwory.
46. Zło i jego personifikacja jako motyw w utworach literackich. Omów, analizując wybrane utwory.
47. Motywy oniryczne. Omów ich funkcjonowanie analizując wybrane utwory.
48. Święci i ich rola w literaturze. Omów funkcjonowanie motywu od średniowiecza do współczesności.
49. Słynne polemiki polityczne w literaturze. Przedstaw ich funkcje w wybranych utworach literackich.
50. Motywy tyrtejskie w literaturze różnych epok. Omów, analizując wybrane utwory.
51. Pisarze i poeci polscy na obczyźnie. Omów rolę ich utworów, analizując wybrane przykłady.
52. Odbicie biografii artystów skandalizujących w ich twórczości. Zaprezentuj na przykładzie wybranych utworów.
53. Dziennik i pamiętnik jako wyraz subiektywnego widzenia świata. Przedstaw sposób funkcjonowania gatunków na podstawie analizy wybranych utworów.

54. J. Słowacki i W. Gombrowicz jako demaskatorzy mitów o Polsce i Polakach. Omów, analizując wybrane teksty literackie.
55. Samotność człowieka wśród ludzi i jej przyczyny. Omów problem na podstawie analizy wybranych utworów.
56. Idealizacja przeszłości i przyszłości w różnych utworach literackich. Omów temat, analizując wybrane utwory.
57. Spotkania towarzyskie, zebrania, narady. Omów funkcjonowanie motywu, analizując wybrane fragmenty utworów literackich.
58. Etos rycerza i konspiratora. Omów, analizując wybrane przykłady literackie.
59. Portrety inteligentów w literaturze XIX i XX wieku. Omów, analizując wybrane utwory.
60. Motyw osoby duchownej i jego funkcja w utworach literackich różnych epok. Omów, analizując wybrane utwory.
61. Analizując wybrane teksty prozatorskie, określ cechy i funkcje behawiorystycznego sposobu przedstawiania bohatera literackiego.
62. Literackie kreacje ludzi szczęśliwych. Przedstaw na wybranych przykładach źródła radości w życiu człowieka.
63. Pycha jako czynnik determinujący działania człowieka. Określ jej źródła i konsekwencje, analizując wybrane utwory dramatyczne.
64. Analizując wybrane utwory liryczne, scharakteryzuj różne sposoby rozrachunku poety z własną przeszłością.
65. „Harlequiny” i nie tylko, czyli współczesna literatura dla kobiet i o kobietach – omów cechy gatunku w oparciu o analizę wybranych przykładów.
66. Biografia a twórczość. Zanalizuj stosowne teksty i omów, w jaki sposób wybrany pisarz/poeta odzwierciedla swoje życie we własnej twórczości.
67. Dziennik i pamiętnik jako wyraz subiektywnego widzenia świata. Przedstaw sposób funkcjonowania gatunków na podstawie analizy wybranych utworów.
68. Młodzi wobec wyzwań swoich czasów. Przedstaw różnorodność postaw, analizując wybrane przykłady literackie.
69. Parabola jako metoda twórcza – zaprezentuj różne sposoby zastosowania tego środka, omów jego funkcje.
70. Motywy szekspirowskie w twórczości Terry’ego Pratchetta. Omów zagadnienie odwołując się do wybranych utworów.

ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Walka dobra ze złem. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich i filmowych.
2. Analizując wybrane dzieła, porównaj artystyczne interpretacje wybranego powstania narodowego w literaturze i malarstwie.
3. Filmy Andrzeja Wajdy jako interpretacje dzieł literatury polskiej. Omów wybrane przykłady.
4. Kreacje herosa w dziełach literackich i filmowych. Dokonaj analizy porównawczej wybranych przykładów.
5. Topos Wysp Szczęśliwych, Edenu i krain dostatku. Omów jego funkcję w wybranych tekstach literackich i malarskich.
6. Wpływ muzyki i malarstwa na twórczość pisarzy i/lub poetów. Zanalizuj te zależności na przykładach z wybranej epoki.
7. Scharakteryzuj motyw *danse macabre* w sztuce średniowiecza i baroku, wskazując na jego związek z literaturą wymienionych epok.
8. Magia i mit w prozie, malarstwie, grafice B. Schulza oraz filmach F. Felliniego.
9. Doktryna socrealizmu w literaturze i sztuce. Omów i porównaj wybrane przykłady.
10. Świat orientalny jako źródło inspiracji artystów. Rozwiń temat, analizując wybrane przykłady z różnych dziedzin sztuki, ze szczególnym uwzględnieniem literatury.
11. Motyw narkomanii w literaturze i filmie. Omów, analizując wybrane przykłady literackie i filmowe.
12. Impresjonistyczne krajobrazy w literaturze i malarstwie. Omów, odwołując się do wybranych przykładów.
13. Motyw przemijania w tekstach literackich i dziełach plastycznych. Porównaj zastosowane środki wyrazu i ich funkcje.
14. Sztuka wobec niewyraźnego. Symbol jako środek wyrazu w poezji i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
15. Dzieła sztuki jako źródło inspiracji we współczesnej poezji polskiej. Omów te zależności, odwołując się do wybranych utworów różnych artystów.
16. Zaprezentuj sposób przedstawienia powstania warszawskiego w literaturze i sztuce. Porównaj różne ujęcia..
17. Omów funkcje przyrody w wybranych dziełach literackich i malarskich twórców różnych epok.
18. Słynni kochankowie. Zanalizuj ich kreacje literackie, teatralne, filmowe, odwołując się do wybranych przykładów.
19. Symboliczne znaczenie barw w utworze literackim i dziele malarskim. Omów zagadnienie, odwołując się do literatury i innych tekstów kultury jednej epoki (np. Młodej Polski).
20. Omów funkcje nawiązań do muzycznych form gatunkowych w wybranych utworach literackich i innych tekstach kultury.
21. Kultura antyczna źródłem inspiracji literatury i sztuki różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
22. Macierzyństwo w literaturze i malarstwie. Na wybranych przykładach omów sposób funkcjonowania motywu.
23. Hagiografia w literaturze i sztuce. Zaprezentuj wizerunki wybranych świętych.
24. Dzieci jako motyw dzieł literackich, malarskich i filmowych. Omów, odwołując się do wybranych dzieł.
25. Pory roku jako motyw literacki, malarski i muzyczny. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie.

26. Motyw śmierci, przemijania w literaturze, malarstwie i muzyce. Omów temat, analizując wybrane utwory..
27. Wojna i zniszczenie jako motyw w dziele literackim i malarskim. Omów, analizując wybrane dzieła.
28. Fascynacja wsią i folklorem. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
29. Inspiracje twórczością Szekspira w malarstwie i filmie. Przedstaw temat, analizując wybrane dzieła.
30. Dzieciństwo i młodość w literaturze i sztuce. Zaprezentuj dzieła, dokonując ich analizy.
31. Młodość i starość jako motyw w literaturze i sztuce. Omów temat, analizując wybrane dzieła literackie i malarskie.
32. Motywy mitologiczne w literaturze i sztukach plastycznych. Zaprezentuj, analizując wybrane dzieła.
33. Motywy biblijne w literaturze i sztukach plastycznych. Zaprezentuj, analizując wybrane dzieła.
34. „Świat jest teatrem, a aktorami ludzie” - przedstaw wykorzystanie motywu *teatrum mundi* w literaturze i sztuce, analizując wybrane dzieła.
35. Przyroda i jej piękno w literaturze, malarstwie i muzyce XIX i XX w. Omów, analizując wybrane dzieła.
36. Fascynacja nowoczesnością w literaturze i sztuce XIX i XX w. Przedstaw, analizując wybrane dzieła.
37. Groza wojny i okupacji w literaturze i malarstwie. Omów temat, analizując wybrane dzieła.
38. Motywy niebiańskie i diabelskie w literaturze i malarstwie od renesansu do współczesności. Omów, analizując wybrane dzieła.
39. Literackie i filmowe portrety żon. Omów, analizując wybrane dzieła.
40. Kraków miasto królewskie. Omów, analizując wybrane dzieła.
41. Obraz świata Orientu zawarty w literaturze i malarstwie romantycznym. Przedstaw jego cechy, analizując wybrane dzieła epoki.
42. Motywy tatrzańskie w literaturze i sztuce. Zanalizuj sposoby ich ukazania i funkcje na wybranych przykładach (literackich, malarskich, sztuki użytkowej).
43. Obrzędy religijne i ludowe w literaturze, muzyce i malarstwie. Omów, analizując wybrane dzieła.
44. Postać wampira w literaturze i filmie. Scharakteryzuj motyw na wybranych przykładach.
45. „Street art” – forma ekspresji twórczej, wybuchająca z betonowego molocha. Zaprezentuj, poddając analizie stosowne utwory literackie i inne teksty kultury.

JĘZYK

1. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
2. Odbicie konfliktu pokoleń w języku. Omów zjawisko zależności mowy od wieku nadawcy komunikatu na podstawie analizy przykładów.
3. „Minimum słów, maksimum treści”. Omów tę tendencję językową, analizując zgromadzony materiał językowy.
4. Sztuka przemawiania i argumentacji. We fragmentach wybranych utworów literackich wskaż tropy retoryczne i określ ich funkcję.
5. W wybranych utworach, tekstach literackich i/lub publicystycznych wyjaśnij zjawisko manipulacji językowej.
6. Etykieta językowa różnych czasów i środowisk. Zanalizuj wybrane przykłady literackie i nie tylko.
7. Język jako źródło wiedzy o życiu minionych pokoleń. Przedstaw zagadnienie, analizując warstwę językową wybranych utworów pamiątkarskich z określonej epoki (np. baroku).
8. Realizacja ekspresywnej funkcji języka w wypowiedziach polityków. Zanalizuj zgromadzony materiał rzeczowy.
9. Przedstaw charakterystyczne cechy języka internautów na przykładach wypowiedzi z wybranych list dyskusyjnych.
10. Język Twoich rówieśników – scharakteryzuj na podstawie analizy zgromadzonego materiału językowego.
11. Język mówiony jako tworzywo literatury, np. w twórczości Bolesława Prusa, Juliana Tuwima, Mirona Białoszewskiego, Stanisława Barańczaka. Zanalizuj celowo dobrane utwory.
12. Zapożyczenia językowe. Omów problem i oceń zasadność najnowszych zapożyczeń w języku polskim.
13. Język jako przedmiot eksperymentu w poezji. Omów problem na przykładach.
14. Funkcje stylizacji modlitewnych w literaturze różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
15. Na wybranych przykładach omów zjawisko stylizacji gwarowej i jej funkcje w literaturze.
16. Omów zróżnicowanie środowiskowe języka na podstawie wybranych przykładów literackich.
17. Parodia jako rodzaj stylizacji. Omów zagadnienie, odnosząc się do wybranych tekstów literackich.
18. Współczesne zapożyczenia angielskie. Omów sposoby adaptacji anglicyzmów i oceń zasadność wprowadzenia ich do polszczyzny.
19. Impresywna funkcja mass-mediów. Omów zagadnienie na wybranych przykładach. Zanalizuj zgromadzony materiał rzeczowy.
20. Realia życia w łagrach i lagrach. Zbadaj i przedstaw, jak słownictwo i frazeologia oddają prawdę o życiu w obozach zagłady.
21. Schematyzm językowy pism urzędowych. Scharakteryzuj zagadnienie, analizując wybrane przykłady różnych gatunków stylu urzędowego.
22. Pisma użytkowe, ich język i zastosowanie w życiu codziennym. Prześledź ewolucję tej formy wypowiedzi na dowolnie wybranych przykładach. Zanalizuj zgromadzony materiał rzeczowy.
23. Polszczyzna mówiona i pisana. Omów podobieństwa i różnice, analizując wybrane przykłady.
24. Rola epitetów, porównań i przenośni w tworzeniu nastroju grozy. Omów temat, dokonując analizy.

25. Archaizacja i jej funkcje. Omów, analizując wybrane teksty literackie. Frazeologia mitologiczna w języku literatury i współczesnej polszczyźnie. Omów jej funkcje, odwołując się do wybranych przykładów.
26. Frazeologia biblijna w języku literatury i współczesnej polszczyźnie. Omów jej funkcje, odwołując się do wybranych przykładów.
27. Jak język definiuje postać literacką. Omów problem, analizując język pierwszo i drugoplanowych postaci literackich.
28. Język potoczny w dziele literackim. Scharakteryzuj jego funkcję artystyczną, odwołując się do wybranych przykładów
29. Funkcja zdrobnień i zgrubień w kreowaniu świata przedstawionego. Omów problem, dokonując analizy językowej wybranych fragmentów utworów
30. Język chłopów i język inteligencji. Omów, analizując język bohaterów *Wesela* i *Chłopów*.
31. Barokowy obraz świata. Określ go, analizując warstwę językową wybranych utworów należących do nurtu barokowej poezji metafizycznej.
32. Cechy nowomowy w wybranych przemówieniach politycznych w epoce Gomułki i Gierka. Omów zjawisko, analizując wybrane przykłady tekstów przemówień politycznych.
33. Przysłowia i zwroty przysłowiowe w literaturze i języku codziennym. Omów, dokonując analizy językowej.
34. Wpływ literatury i filmu na współczesną polszczyznę. Omów, analizując zgromadzony materiał.
35. Funkcje neologizmów w utworach poetyckich różnych epok. Dokonaj analizy wybranych utworów.
36. Wyrazy i zwroty gwarowe. Omów ich funkcję w utworach literackich XIX i XX w.